

Granskning av konstsamlingen i Stockholm stad

Bakgrund

Av kommunallagen (2017:725) 6 kap framgår att kommunens nämnder ska ha kontroll över sin verksamhet. Det innebär att nämnder själva ansvarar för att ha ändamålsenligt styrning så att verksamheten bedrivs på ett effektivt sätt genom att det finns säkra rutiner som förhindrar förluster och som säkerställer att redovisningen är rättvisande. Vidare anges att det ska finnas uppföljnings- och kontrollsystem som säkrar en effektiv förvaltning och kan förebygga att allvarliga fel eller förluster uppstår.

Enligt kommunfullmäktiges budget har alla Stockholmare rätt till att ta del av kulturen inom staden. Stockholmare ska bli inkluderade i den konstnärliga produktionen och få den allra bästa konsten på torg, parker, bostadsområden, i förskolor, skolor, i omsorgsboenden och i stadens fastigheter. Genom enprocent regeln får Stockholmare offentlig konst. En fungerande intern kontroll ska säkerställa att avsevärda värden tillhörande kommunen bevaras i kommunens ägo. Konstsamlingen bör vara dokumenterad och registrerad med möjlighet till fysisk härledning, samt att det finns tydliga rutiner för inventering och utlåning av konst. Om det saknas en fungerande intern kontroll finns det risk för att konstverk går förlorade.

Revisionskontorets tidigare granskning visade på att kulturnämnden hade ett behov att utveckla sin interna kontroll inom området.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om kulturnämnden har en tillräcklig intern kontroll avseende hanteringen av stadens konstsamling med fokus på utlåning och vård av konstverk.

Granskningen besvaras med följande revisionsfrågor:

- Finns det tydliga roller och ansvar gällande hantering (utlåning och inventering) samt vård av konst?
- Finns det arbetssätt och rutiner för hantering (utlåning och inventering) samt vård av konst?
- Säkerställs att anläggningsregistret för konstsamlingen är aktuellt och korrekt?

Stadsrevisionen

Hantverkargatan 3D
Stadshuset
105 35 Stockholm
Telefon 08 508 29 000
Växel 08 508 29 000
Fax 08 508 29 399
www.stockholm.se/revision

- Finns det en tillräcklig uppföljning av hanteringen av konsten?

Avgränsning

Granskningen omfattar kulturnämnden.

Revisionskriterier

Revisionskriterier är de bedömningsgrunder som revisionen utgår ifrån vid analys och bedömning. Följande revisionskriterier har tillämpats i granskningen.

- Kommunallagen (2017:725) 6 kap 6 §.
- Stockholm stads budget 2024 (sida 476-478), Regler för ekonomisk förvaltning 6 kap 1 § om intern kontroll. I kapitlet beskrivs att verksamheten ska bedrivas med helhetssyn och att det innefattar styrning, uppföljning samt skydd av tillgångar. För respektive område ska det finnas ett uppföljning- och kontrollsystem som motverkar att förluster uppstår. Vidare anges under 2 § att intern kontrollplanen ska bygga på att nämnden identifierar sina risker i en årlig risk- och väsentlighetsanalys.
- Rådet för kommunal redovisning, RKR, Vägledning Bokföring och arkivering 2019 i 4 kap om bestämmelser för anläggningsregister. Bestämmelsen för anläggningsregister avser främst bokföringsskyldiga inom kommunal bokföring och redovisning. Dock används bestämmelserna för ett anläggningsregister som en vägledning i granskningen. En rekommendation är att tillgångarna ska vara möjliga att identifiera.

Metod

Revisionskontoret har utfört granskningen i enlighet med SKYREV:s vägledning för verksamhetsrevision. Intervjuer har skett med tre konstantendenter, tre konservatorer och en rammakare. Kompletterande samtal har skett med enhetschef. Vidare har revisionen gjort två platsbesök i Stockholms konstlager för att genomföra stickprov av konstverk, samt hos fem olika verksamheter runt i staden; två vård- och omsorgsboenden, en grundskola och två förvaltningskontor. Totalt har 376 stickprov tagits för att verifiera att konstverken finns på angiven plats. Urvalsmetoden av verksamheter i staden och konstverk har gjorts mot bakgrund av att avtal om lånetiden har gått ut samt mot slumpmässiga grunder. Konstverk för stickprov har valts ut från både höga och låga inköpsvärden.

Text till årsrapporten

En granskning har genomförts av Stockholms stads konstsamling. Enligt kulturnämndens reglemente (2022/2010) är nämndens ansvarig för att ta hand om den konstnärliga verksamheten inom staden. Syftet har varit att bedöma om kulturnämnden har en tillräcklig intern kontroll avseende hanteringen av stadens konstsamling med fokus på utlåning och vård av konstverk.

Granskningen visar att kulturnämnden till vissa delar behöver stärka den interna kontrollen av stadens konstsamling.

Av granskningen framkommer att kulturförvaltningen saknar aktuella och dokumenterade rutiner och ansvarsbeskrivningar för konservering av konst och utlåning/inventering och att det inte genomförs någon strukturerad uppföljning av konsten. En riktlinje för verksamhetens ansvarsfördelning och organisation är under framtagande.

Kulturförvaltningen använder ett eget digitalt system, en konstdata-bas, för identifiering av all konst som finns i lagret och hos låntagarna. Enligt uppgift kan alla behöriga användare radera information i konstdatabasen utan att det går att spåra. Revisionskontoret menar att det därmed finns risk för att konstdatabasen inte är tillförlitlig.

Av konstdatabasen framgår att 32 750 konstverk finns i samlingen, varav 4 723 konstverk har angetts som saknade. 11 978 konstverk är utplacerade bl.a. i skolor, vård- och omsorgsboenden och förvaltningskontor. Resterande konstverk finns i lagret. Kötiden är vid granskningstillfället ett år för få låna konstverk från kulturnämnden. Enligt kommunfullmäktiges budget ska all konstnärlig produktion vara tillgänglig för stockholmarna. Revisionskontoret ser en risk för att detta inte uppnås då en majoritet av konstsamlingen inte finns utplacerade i verksamheter.

Utplaceringen av konstverken regleras genom avtal med låntagarna. I avtalen regleras bl.a. att polisanmälningar bör ske vid saknad konst från låntagarna. Av granskningen framgår att kulturförvaltningen inte följer upp att polisanmälningar har skett. Vilket innebär att det är svårare att återfå stulen konst som har beslagtogs av polisen. Beslut av utlåning ska, enligt delegationsordningen, ske av enhetschef. I granskningen framkommer att de tio avtal som revisionskontoret har tagit del av saknar undertecknande från enhetschef. Det framkommer även att rutiner för uppföljning av utlånad konst saknas. Enligt intervjuer har uppföljning endast genomförts för de avtal med konstverk som har ett högt marknadsvärde, vilket är cirka 10

procent av samtliga konstverk. I dag sker endast ett begränsat arbete med att finna de drygt 4 000 saknade konstverken och det finns heller ingen plan för hur de ska återfinnas. Detta riskerar att nämnden inte har kontroll över saknade konstverk.

I granskningen har det framkommit att de lager som nämnden använder som förvaring av konstsamlingen inte fullt ut är ändamålsenliga. Enligt intervjuer behöver vissa rum klimat anpassas och vatten har sipprat in i lagerlokalerna. Revisionskontoret ser därför risker för att hållbarheten av konst kan påverkas negativt.

Revisionskontoret har genomfört stickprov av 376 konstverk för att verifiera att konstverken fanns på angiven plats enligt konstdatabasen. Granskningen visar att nämndens lager för konstsamlingen är i ordning samt att konstdatabasen i huvudsak är korrekt och innehåller aktuell data. Utifrån revisionskontorets platsbesök i verksamheterna framkom endast att 19 konstverk inte kunde hittas. Idag använder kulturnämnden sig av stöldmärkningar i konstverk och upphängningar som är stöldsäkra. Det framkommer i granskningen att förvaltningen använder sig av, förutom av konstdatabasen, lokala arbetsdokument som innehåller information om utplacerad konst hos låntagare. Att också ha en sidoordnad förteckning, menar revisionskontoret, kan medföra risker för att aktuell information kan glömmas att uppdateras i konstdatabasen.

Revisionskontoret noterar att det finns låntagare som inte har anknytning till Stockholms stad. Det är av vikt att konstverken återförs till Stockholms stads verksamheter för att stockholmarna ska kunna ta del av dem, i enlighet med intentionerna i budgeten. Det finns även risk att kulturförvaltningens möjligheter att skydda konstverk kan påverkas av att konsten inte finns tillgänglig.

Av granskningen framkommer även att kulturnämnden inte tar del av någon information om stadens konstsamling. Vidare så saknar nämndens väsentlighets- och riskanalys riskerna avseende att konstverk kan förloras.

Kulturnämnden rekommenderas att:

- Genomföra strukturerad uppföljning av utlånad konst.
- Upprätta handlingsplan för hantering av saknade konstverk.
- Säkerställa att konstverken är utplacerade hos verksamheter som har koppling till Stockholms stad.
- Säkerställa ändamålsenliga lokaler för förvaring av konst.

- Ta del av information om stadens konstsamling och genomföra en uppföljning av riskerna med konstverk som kan försvinna.